

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

НЕДЈЕЉНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

EPOJ 6.

НА ЧЕТИНЬУ, У ПОНЕТЬЕЛЬНИК 10. ФЕБРУАРА (22 ВЕЛЬАЧЕ) 1873.

ГОДИНА III. (V.)

ЧЕСАК ПРИГОДОЦА" један је од највећих. Стје: за ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ год. в. 6.; вој. год. 3; четврт год. в. 1. 50. в. За СРБИЈУ год. в. 7; то г. в. 3. 50.; четврт в. 1. 75. в.

ПРОМЈЕНЕ ВЈАЈЕ У СРБИЈИ

Златнији су најважнији појави у Србији. Општу, а друго вишо народа српскога, изједињује пажњу првачко оно. Народна скупштина показује у своме раду живот, неизвестну у предходницима кезинијем, а владе се изјељују у кратком времену врој често. Да је случајно стварност једино владе била спојена са окажајем духом скупштине, у нагледу би били најбољи плодови за Собију и народ српски.

Шта је узрок оваквим честитим проповједама владе? Ми искључиво пред собом већ различијих инцидентима. Једни искључују да је страни уплака обогаћено министарство г. Чумића, уплака искључивих велесила, које ходи г. Маринковић на крају државних послова Србије. Ми се ни у колико несавладајмо с тима именацема. Јер ко је онда оборило Маринковићево министарство и штитио било изјављено велесило било противно министарству г. Чумића, које је изјавило било, да ће продужити политику свога предходника, и које никад није показало, да је од тога збива одступило. А друго велесило може бити поволно или неповољно њемуто, што се у Србији догађа, али да оне исте догађаје изјављују и стварају, то мештјерујемо, против тога говори чист и достојанство Србије, положај је у интересима њеног, родољубље к унапређењу другима, њезинима.

Чујо се то мишљење, да је прилогорско-турске размирице дојранијем паду министарства Чумићева. Кад би та могућност постојала, она би била сама, стекајући пријател, знак, да — о томе и несумњиво — значајнији догађај на једној страни народу нашег истоком слави дјестује

ПОДЛИСТАК.

ВЛАДИКА ПЕТАР II. Ђ. ШТУРУ Г. 1847.

„У првом путовању сљедујео је зубљи
сјеветајо,
„Ка' потади жедних дана знаменитих
бистру кључу,
„Ка' побожници што следују посахните
тревознице,
„Свотом входу у сунаку за дипломати
играјућои,
„Лав путник с бурне волне жедни ноглел
кад управља
„Кроз чајину густу морску и врху куло
Приморске.
„Шта ме је томе побуђујо? о природо
тајanstvstvenia.
„Зар свјетила тога мора биле слабин
сателотом?
„Свуд с' огледи ћојејшница пред
зрчицем образнина.
„Свуд те видим ћено дубину у ерица
нистичка,
„С првакама се гордо бориш, глас
јединичном гајућем
„Страшило су иже оку зрачни твоји
полусови,
„А ти смјело играјући на зениту точку
сједим,
„Са ње хијине просторима уз судебне
живе појези:
„Чинштожности бићем дражини, онаквани
бића биће,
„Дик свој видиш на шадру, ће последе
остре баш!...“

СЕРГЕЙ СТАВРОВИЧ КОЛДУНОВ ПОДПОРЯДОК СЕРГЕЙ АЛЕКСАНДРОВИЧ КОЛДУНОВ
СЕРГЕЙ АЛЕКСАНДРОВИЧ КОЛДУНОВ

и на другој страни његовој, и у таквом случају
имаје једнога министарства, којога дјела би се про-
тивила том заједничкотом осјећању и текњу, пеби-
се ногај никако жалити. Но тај случај даје бис-
окде, иако је у самој скупштини било иаквије-
изјава о црногорско-турском разлицири, да би са-
тијем поводом могла народити несагласност међу
јадовим и пародийским представништвом.

Држава, дакле, да су неосновни она и овима подобра ишчаша. По наша ишчаша је са слијепи прости, прејда веома важни, узрок оваквог промјенава, и он лежи у ономе, што смо напрвјед казали: у несигулности влада, које су се измијењавале, са духом народне скупштине. Због тога је одступило министарство г. Мариновића, који је угледна личност великој дипломацији и коме се броја у заслугу, да је повратно и утврђено братски одношава међу Србијом и Црном Гором.

Из истога узрока пао је и министарство г. Чумић, тајек прије, што је било сачетавање на несрднијеј елеменати. То доказује истуњање г. г. Нароћанца, министра спољнијих послова и Келевића, министра финансије. У оште коадиционе министарства не могу имати дуга вијека и њихов постанак оправдава се само напреднијим прилагама и ситуацијама, коју у земљи стварају многе, разноврсне, јединко вођене страже.

У Србији нема тога, па за то нема ни потребе, нити су могућна — у погледу одржавања — такво министарства. У Србији постоји хвала Богу, само једна иначеона странка, а то је сам народ. Адреса одборске већине ћезми је програм. Министарство с тајем програмом сложи

ПОСМРТНА СЛАВА

(Продолжение.)

После тога скине се владика с џоља те град и целива витезове који први удрине на Турске. После тога крену се сви иза поље, пре свијетла владико Данило, а одма за неки пет Мартинова, барјактар Никола, два Новака и Вук Борисава; и пушчују и пјевајући и велико весеље чашћа дођу у манастир. Владика Данило различијем даровима обдари посмеште сковоље и јужне првога устанка против црногорскије поттурчанска.

Ово је кратак опис првог уставка на до-
миће Турке који је био узроком те су сви по-
турченици из Ирие Гора истребљени, као што
ћемо и напримjer видети. Ове су соколови заслу-
жили да им се дижу споменици славе; или сви
споменици који се заправљају из ма каквог не-
тала, па жакар да се могу направити од брила-
јанта, инјеси иштица сирова споменика којега се
оставили некако себе ови соколови. Тај њихов
споменик јест лапашница Ирие Гора. Вајаджи
„Горском Вијенцу“ о током овако пева:

Соколови пет Мартиноваћа !
Које једна прса задојише,
А од њиха једна колијевка,
Два Новака с барјактаром Пинок
И витеске Борисадом Вуче !
Који први ударише на Турке,
Ко умије вана сласци вјенце ?
Смогеник је вашега јунаштва,
Ирица Гора в ћезма свободла !

Ово је споменик најдобрим споменицима, а и дјело које су учинили ови соколови јесте да их помажу

ће се са скунштином, задобиће њезину помоћ, осигураће себи спостник и који ће развији рад, који се очекује. У последње пријено изјашњења министарства све су само предасти. И ако би се некада могли повести многи разлози против њих без сумње биле јакијех узрока, што се њима пратицало. У државном животу вишег пута су по-требно средство прелазака министарства, али заједно с тим се могу вити се свију употребљавати. Ово важи за сваку државу, но много више за Србију, у оште за српски народ, који стоји пред јаснијим, величјим задатком, и који ради тога има у склоу доба бити на чврстјем ногама.

И за то смо ни потпуно ујврени, да ће прво министарство у Србији, које ће доћи, бити састављено из људи истајех мисли, истога духа склопом, духа, који хоће — као што смо казали приликом наступања министарства Чукић-Нарочанчеве — природне и пуне гаранције сваке слободе народног и државног живота изнутра, а сопстви савез са једном истом и сродном браћом на српском језику за слободу и јединство народно.

ДОГАЂАЈИ У СВЕТУ

Општа расправа о прорачуну на ужеским сабором још нејестество траје. Чак се и иста, јављају вештачким листовима, министар дједствен Бито изједно си ће цара о пројектима виничкојек и парламентарнијек односијаша и дајијети оставку са својем друговија. То је о изјавају у конференцији дјаковоје спрске. Заједно са министратством већ као за скончану

спала међу првијема која се могу учинити за ко-
рист свога народља. Да је било владико Данила
и овијех соколова, неби било можда ни Црне
Горе, а да је било Црне Горе било неби било жи-
вота спомени ни о скраској народљу. Српска на-
родби се спомињао као некак веома проширен сав-
али који се је већ почeo заборављати.

Овијен витезовима чињена је посмртна сав-
ла успомена б. о. и., као што сам у почетку
рекао, и чиниће ми се док је сунца вјесеца и
док је Србина и српског имена.

Кад су туци други Црногорци, међу којима су се налазили потурчевци, шта се је догодило на Цетињу распали се и у виши племенски јунакштво и успостави на своје домаће Турке. Тако је пр. устанак на Рајеку против Турка који су живјели у градићу Ободу и по другијем вјестинском рајечке нахије. Но Турци "ријечки чују шта им се спрема и успостави на лијеvo по Скадру, као што о томе и писалам говори у "Год Влашких

кајдани говори у дрв. војнику.
Како чумо за бој на Петрову,
Да на главу погубише Турци,
Срдар Јанко одмак одпраzi
Два момчата ријечких Турцима:
Ко не мисли на корак пљувнти
Нека бежи главом без обзира.
Турци кончад код себе примијеши
И обое из Обод објесе.
У то срдар поклат низ вахију!
Аз залуду сас утесио Турци,
У лађана пут бијела Скадар,
Само Богдан што је похитио
И убко ријечког жадију
Штаме доћи срдар с главорима,
Да ти прачи своје како је било,
Но немаше када оставити,
Радиш сасе. Обојиши.

же, да ће се склонити министарство Шефј-Тинцино. Али како су ове днеје личноти до сада биле са смијени противнијих начела: Шефј — конзерватор, а Тиса — либералц, ту опет настаје питање: да ли је могуће наћи начин споразумљену двоју лица противнијих првицима, без да једно или друго не одступи од досадашњег свога политичког пута? Свакојако ствари у Угарској изгледају доста тешко и тешко да ће се доброг и сртног излaska из садашњег покушаја и замрзнутог положаја наћи.

У заступнишкој кући руку у неког сабора десила се прошије дана жива дебата ушајеđ потраживачу војеног министра, да постоји број војске унапре са 15,000, од којије 6000 за парентиту и 9000 за територијалну службу. Многи говорници били су противни споменутог министровог предлога, наводећи да се у другим државама ради финансијалијех обзира редукција броја стоеће војске, пошто су изгледи да је мир осигуран на дуље време. Али када је одобрио потраживачу владино државе за ујестиве наводе министрове, да је тај број скакавко потребат да допуни правилне у војсци и да извршише унутрашње службе.

Можено се разлогати овоме ујестивом кораку романског сабора, јер положај државе на истоку другији је него онај великих силе и осталејији државе на западу. На истоку с даним даје ујестиви стврди, који их не смије затећи исправне.

Скоро се био опет пронео глас, да кнез Биземир је имао одступити. Узрок томе најдодам са једним потрешеној адресији кнезовица, а други уздржив положај при двору ушајеđ непрекидне борбе са разијем стварника, ипрочито са "ујатреницијама". Позадом тијех гласова официјалнији донеси из Берлина наводе даје нејствените све што се јављају о одступу Биземировом и тврде, да се цар Влахом толико вијучи на свога кнезовица, да никада не мого даје да се склони на одступу свога првога државника, све и тада, када би и сам Биземир однешут потраживача.

Поред свега разгашенога пријатељства међу Русијом и Пруском, чешће се појављује судар политичких интереса како с једине, тако и с друге стране, па и сличних официјалнијих. Тако су меје дово сукобили се „Норд“ Алген. Цр.“ и „Руски мир“. Први су пребрзци, да су му уредници Французи, т. ј. сматрају тондесницу и почни писање тако нејасног, као да га рузводи француско расположење према Њемачкој А „Руски мир“ одговори своме Њемачкоме колеги, да неће узрок ни повода хвалити Њемачку,

јер тежње, које се појављују у новој њемачкој царевини, не могу се никако довести у склад са интересима Русије и т. д.

Кад би се тумачили ови и други појави, когда би се дошли и до таковијех комбинација, да је званични мешави не може бити трајна пријатељства међу овима двијема величјима, и да од његдашњијег пријатеља могу број и измене постати једно другом опасни непријатељи. И ово без сумње да се увиђају као у Берлину тако и у Петрограду, јер јеси иначе звали тумачи судар првих љиховијих политичких организација и заједљије изразе које без штедње употребљавају.

Колико се уважава снага француска, показаје је опет један догађај од прошије даји. Други дан пошто је револуционска странка одржала ову узвратну побјedu у народној скупштини, којом је учињена стапаја форми владавине пријењем уставнијих закона у другом читању, град Париз потражио за своју потребе зајам од 200 милијона франака. Наравно да свата није жада и радио је да се неке и то веће државе, кад би могле олако да онако великих зајма у донијеше време дођи. Паризу то би предлако; здјело дана униса се педесет пута толико колико трајаше, и то сам Париз тридесет пута више од потраживаче суне, провинције четвртијест пута, Еасе Лотарингија једнину и т. д.

Ово је изважајан појај, који јасно контратира силу и вредност народа францускога. Осим тога ово је подигло и ободрило револуционе француске, који су јавији чином добили најбоље повјерје. Гамбетин органи „Редуб. фран.“ говорећи о овоме зајму између остала говеју: „Ми контратујемо са искреном радости тај усјећа, који се још никад наје получио, тај нови доказ још наше неуморне демократије“.

— Аустријски надвојвода Јоан Салватор издао је недавно броширу под насловом „Расправља о уређењу аустријскога топништва“, која је већ и у другом издању изашла. Збор исте премјештен је надвојводом из Тенинзара, где је као топнијски потпуковник служио у Кракову у пешачкој регименту, и то или забог изражених политичких искаса или забог тога, што је ту рекој, да Арапи нећи толико штете били кад би стари, у највишим положајима топнијска официри били стављени у пензију, колико је штета од вијхове службе, те је тијес у приједло толике предосторе. Но то узгряде. Ајдело у опште хвале и са стране војничке а и политичкој страни особиту важност одију, која може и наш свијет интересовати.

„Надвојвода види сваке државе једино у искреној савезу са Русијом — а то да је као чин, како добро опакај један инст. артиљеријски ефак у логору уставојевра — јер Пруско-Њемачка својом ексизијаности тежи за лијепим земљама на Дунаву, те би хтјела размакнути своје границе на исток. За то „треба раза, и оваки мора доћи“ — вели се на концу политичког разнограђа брошуре, а то је оно што смо сви освједочени, о чему смо толико проповедали, да прве илјаде Пруско-Њемачке мора изједијат са Аустријом, да сједнице њемачке и аустријске земље, које искљију да су потребне за сигурност њемачког царства. Славенском гласу се мије вјеровало, или ипак смо допријети до њеродавнога јеста, но најдје се вјеровати једном надвојводи, за то чујмо, као он схвата будућност монархије. Ево како он исказа:

„Кад се дошао до ујеренца, да интереси руски и аустријски ијесију противни и кад су се усједији пријатељског сусрета, па поравнала са „песноразумљењем“, била је радост свих аустријских родољуба обустављено утврђење Примисла. Али приближије к Русији нека се и утврди трајнији савезом, који се темељи на спознавању међусобне користи, јербо једино у том може извршити јакство сртне будућности монархије. У војничком погледу савез са Русијом јест истоветан са осигурањем жеље; наш стратегички фронт јест после јасно изречен.“

Успркос свему ујеравању о пријатељству, која нам бити поште јасно, да су ексизијане текже сусједнога пруско-њемачкога царства по-требљене цјелокупности монархије. Народно једнинство и народна анексија постадоша начелом модернога стварања држава, па без сумње потажију велике ратове ногога доба. Погледом на те чињенице, ко би се могао отреси темељито божјим гледе наше наше, или несртне домовине?

И ако се све чини да се раскину оне све, које парализују атракцију сусједне земље, те да се жуђеви догађајем прогрешију пут миришкој начином, то јест не насилјим, то се вијак неда помислити да би та настојања успјела. Јер успркос несагоји и уставном подношавању, у народна аустријска јесте живот самосвјести о њиховој заједници, још су одважне војнике интереси, који су их кроз стольје спасили, него да би се Аустрија сама разграла, те потврдио нају о туђинију објубљеним иззором:

Распад Аустрије да је само питање времена, па да за то не треба никакова рата.

Рат треба, па тај мора доћи, кад се нашији сусједији прохјелије лијене земље на Дунаву и када границе Њемачке треба да се расшире и на исток. Као што је Аустрија од заједија јакија

И све турске кује и чакије,
Да нам пазар не смрди некију. —

Одако је кнез Владици Данилу власници војводе Јанка Ђурашковића, и оваквији је начином очишћена ријечка нахија од потурчевљака. Сада их је још било остало у првичкој нахији; али су и они у исто време очишћени. (О томе писао сам у „Приморцу“ од 1872.)

Ево оваквијем је начином очишћена од потурчевљака наша домовина Прима Гора, која данас у склопу погледу највећи и најредији под мудром управом потомка Владици Данила данас срећно владајућег господара и књаза Николе I. Боже дај да, као што је Владици Данило очистио Приму Гору од Турака, кнез Никола очисти све земље које су њекада српске биле и под српским владаоџицама далио предодрење; а које данас имају и муке подносе под турскијем влом.

Марко Драговић,
унапреје гласе школе истражује.

Д У К Љ А.

Лука је најавио се међу ријеком Зетом и Морачом, сјеверо-западно од вароши Подгорице.

Источно од Дукаље пролази ријека Морача, и то испод сајмија Задње изворе из горе Мораче. Ова има много својих побочних ријечица и потока; али главних извора има три; тако један и најглавнији извор испод Врагодола, други испод Зебаонија високој ријеки, а трећи испод Узаке главице, који се крак назива Ельски поток. Сви кад се саставе у једно назива се Морача. Не далеко утче ријека Ратно, која изворе испод Кане мораче, из Рованица утче Мртвица и још многоје потоцима.

Она тече Примом Гором до Куче, ту већ дјели Куче од Нивера, т. ј. од Приме Горе. Поморје Подгорице је ријечица Рибинца, која утиче у Морачу и то сјеверно од Подгорице, а јужно утиче у Морачу Цијевине, која извире из Груда, из Приме Горе долази Ситиница.

Јужно од Дукаље пролази ријека Зета, и то испод сајмија Задње. Ова ријека извире испод Острога. На овој ријечици налази се Даниловград, а на исто место зимни пост, који је 1870 године подигнут у склону великом војводи црногорском Мирку Петровићу.

Ова ријека тече од звада к истоку, и то Примом Гором кроз Бјелопавлиће до Слуња, одатле постаје Граница између Приме Горе и Турске. У Зету утиче једна ријечица, Сушица, која дојави испод Гарча.

Зета пријеје утоку у Морачу губи своје име, и назива се Морача.

Западно од Дукаље пролази једна ријечица тако звана Шираја, која постаје од пошлази велике киње.

Овај град, као што сједиће његови остатици, био је врло тврђаја зид износи у својој ширини 15 стопа, а простор у ширини имао је сајама.

По томе може се закључити да је ова тврђава изложена била са ивије пријатеља; а особито по томе, што има различитих прокопа испод земље на воду.

У данашње вриједе унутрашњи простор са сјадије је прекован т. ј. преоблаћен у земљу који се обједава, тако да има 150 раза баштине.

У њему се налази од сребра и бакра различитих вредности, а од злати различитих ствари и то којима је досад налажено у малом обиму.

На кашчу има различитих, највише латинских језика и сличних урезањија. Касније је извршио, који је бијао као хартија.

Од мјерира вијаше има различитих столица, који се у објажњима кућиња и данас употребљавају.

Како у унутрашњости разнолике, тако и изван њима различити споменици, а изјаве гробница (најреди их зове концептуре). Гробище, ове налазе се под земљом и има и врло простране. Гробище ове су зидане на волат, и то од цигле и са свијем су тврдо утврђене.

Гробища ових имају дугуљастог и облог облика; у њима се налази по једна или више гроба.

1869 године нашли су пастирји једну гробищу и у њој даје рако, и у њему даје главу људску и два бонуна воде некакве, која кад су у просуди свјетила се као бисер.

Има гробища, које су врло мање. Ове су од тигле, и то од дује тигле.

Г. 1870 нашли су дјеса једну такву тиглу дугу 5 стопа.

На поменуту Зету има дајије претраде, које су по свој пријатији у исто кријеме грађене за воденице кад је овај град био у својој моћи; које су до скорих времена поштављане.

Бајеви се у Дукаљи овој сајмију кратко забиљежи, а желити би било, да се најбољи човјек знаје, који би ову историјску старину испитао. Можда би сачија наша влада могла наћи начин, да се овај предузме копање, како би се можда чврсти драгоценји споменици нашли и сачували од прости.

Н. В.

владика божијим подраз, у коме има разлике од претходних те, што је овде изостао пуни наслов и стоји у кратко: „Теодор божији митрополит првоизбран епископ горњо-карловачки“. Него текст је српски, само нема ивић напоменуту — српско име. (Макогрел речено било: таје посљеница званично читава па још лицем на Божији по приврема, а како се слаже то са горњим закључком синодаши?)

С друге стране наш г. епископ приказао се је народу искрично као „владика“, па као таков ногави се дидат да ће се дотади до нас, кад ће искрично позиваше у цркви да се с њиме „сложимо“ и уз њега „држимо“, али би водили да је српско име отворено изрекао па и написао у позивачу!... Јер давашњи је мото г. епископа Теодора овај: „Царским друмом да идемо!“ па тако лијепо би било српско име из уста писца „српске цркве“, особито кад знамо да на пр. школски закон затребачке владе није премучено српско име.

И тако стоји овде наше домаће ствари с тим странама коју је просто узесмо без уљешавања и дometања онако — фотографијами. Па искено пропустити и даље о свему српском публикам у жељном интересу а по чистој истини извештавати ћод већ, ако или то ће и долупните. К вако ћено до ботме, јер смо спазили да и сваке дописе, који освјетљавају данашње расположење према народу српском у Хрватској одбјај „Застава“. То „Заставино“ замучавање Срба сувише сентиментално особито под изговором: „да се веби јас још дубљи ископа између Срба и Хрвата“! А да ли су тако опрезни и затребачки публиците? (Радо примијо заше дописе, али вако корамо испоједити, да и нас исти објави, који и „Заставу“ руководи У дописима о одношњију српско-хрватском. Због тога вако чланак „Српски народ у Хрватској“, бар за сада вено-жељно штампите. У.)

НОВОСТИ.

АУСТРИЈА. — Бечко новине јављају о броју могућности одступа Ауерсперговог министарства због несигурности величине у заступничкој кући. Као иницијатива садњица кабинету већ именују барона Колера.

У Османском порници одступа је државни тужилац од трију оптуженијих тачака. Процесу ће бити скоријем крај, пошто има да говори још само држ. тужилац у бранитељ Озенхаймов.

УГАРСКА. — Министар председници Бито предао је оставку са свима члановима своје кабинете. Цар није још уважио оставку, јер имена за целеходно именовати таково министарство, које ће било предизвико, него исти поверили Владу у руке таквијем лица, који би дали јамство да Владу положајем парламента, а то би морало бити састављено од различнијих страника. Могуће да је ради те исте ствари Кол. Ти-са познати и одлучуто војно у Бечу.

ДАЛАМАЦИЈА. — Цар долази тек у Мају у Далматију, и с њиме министри војене, простирају народне одбрне и поладмирал Пек. У царској пратњи — ако је истине што јављају „Лугб. опште новине“ — биће и једна комисија, која ће имати да испита били се могло и у колико учинити у зајму боко-хрватском другој пристаниште за аустријску ратну флоту.

РУМУНИЈА. — Заступничка кућа потирала је закон, којијем се даје романском гимназијуму у Кропнату и Ерделу 15,000 франака годишње родовне помоћи.

РУСИЈА. — Руска кљада „одговорила је на поту Ингешкој, којом је она одбила потраживање Русије, да се продузе бриселске жеђувиродни преговори. Ната руска послата је спроведена санака, које су учествовао на конференцији.

ИТАЛИЈА. — Гарибалди дошао у склопштину у Рим, живо ради на свом великом пројекту о регулацији Тибера и пресушењу почитивске баруштине. „Сад на страну политика“, рекао је Гарибалди: „Идеја, коју смо заступали, остварење је: иницијативу и слободну Италију“. Многи велики капиталисти, нарочито у Ингешкој, где је Гарибалди јако оживен, задобијени су за то предузете. Капиталу, који се поради пресушења

ица копати, хтели су дати име Гарибалдово, но он је одбио и рекао да се зове: „Виктор-Емануилов канал“.

ИНГЛЕШКА. — У заступничкој кући ингерелова је заступник Октавијан Владу, били боље било, да краљица почека са признаком Дон Алфонса за краља, пошто су Карлисти јако потукли краљевску војску.

Између руских и инглешких новина подрила се претпријети због наше размирице са Турском. Руски листови уписују владу рукој (као аустријске аустријске и т. д.) у заслугу, што иније дошло овога пута до рата, а нападају Инглешку, што се иније придржала сјевернијем савезима, које су заједнички посредовала. „Норд“ је: „Ако би дошло једном до сукоба међу Турцима и Хрватима (зар се може још сумњати? У.), онда ће бити одгорна и она сила, која због себичности заборавља задају и дужност, што их има као члан велике јевропске обитељи.

ШПАНИЈА. — Све више почњу се у Шпанији изјављавати против новога краља, младог Дона Алфонса, и за ово тратко вријеме већ су је пријестојају уздржан. Сунчије Карлисти су истицали јако војску и досада не требати времена, да се оправди.

КЊИЖЕВНОСТ.

Извештај је из штампе друга књига „ОТАЦБИНЕ“ свеска за Фебруар 1875 са оваквим садржајем:

1. „Бурђај Бранковић“, историјска студија од Чедомиља Мијатовића. — 2. „Слава Душана“, историјски роман (наставак) од Владана Ђорђевића. — 3. „Румунија и Румуни“, етнографско-историјска студија од Љистаса Петровића. — 4. „Промета као“, проповед грбљска крајес XV-ога века. (Глава друга: Которски суд средњовјековни) од Стјепана Љубишића. — 5. „Војнички разговори“, од Ђенерал-штабног капетана Д. Ђурића. — 6. „Пред градом“..., балада од И. — 7. „Последњи вилја“, новела од Јана Сандо, преведа г. Ј. — 8. „Леди Монтгијена о Србији“, историјско-литерарна студија, од Светозара Николајевића. — 9. „Јеси а чуда?...“ јесења од Ст. В. Кањаковог. — 10. „Демократија“ и данашњи преставници (репрезентативни) систем, (наставак) од Г. Гершића. — 11. „Позоришни преглед“ Народно позориште у Биограду 1874 године, од Светислава Вудовановића. — 12. „Књижевни преглед“, од А. Николића.

Цијена је листу за сваки девајајест свезака (120 штампаних табака) само 80 гроша чар или 8 ф. а. вр. за по године или 6 књиге 40 гроша чар или 4 ф. а. вр. за 3 мјесеца или 3 књиге 20 гроша чар или 2 ф. а. вр.

Претплатна се шаље уредништву у Биоград (Кастиљотова улица број 27).

Прве свеске имају на расположењу, али ко жели да има све књиге „Отаџбине“ потпуно, нека се што скорије јави с претплатом, најдаље до краја Фебруара, јер после не се лист штампава само у онолико квазије, колико буде имао претплатника.

И овом приликом препоручујемо најтоплији нашем спјеву овај лист.

РАЗЛИЧНОСТИ.

(Царев избавитељ Етенрајх) преминуо је 18. Фебруара 1853 године Либенски ученик атентат на цара аустријскога. Етенрајх је ухапшен злотора, да није побјегао. Близу цара није осим Етенрајха био нико други ван поручника гроф О'Донел. Етенрајх је добио племство и награђен је са више одликовања. Њескојко гравова изабрао га је почастним својим грађанином.

(Милионари по Пруској). По порезном изјавном за год. 1874 има у Прусији доста милионира. Но милион тајљера имати ће 49 држављана (23 у Берлину); по 1.300.000 тајљера 37 (у Берлину 10); по 1.600.000 тајљера 24 (10 у Берлину); по 2.400.000 тајљера 13 (7

у Берлину); по 3.600.000 тај. 4 (2 у Берлину); по 4.000.000 тај. 2 (оба у Берлину); по 4.800.000 тај. 10 (1 у Берлину); по 5.200.000 тај. 2; са 6 милионом 1 у Берлину; са 7.600.000 тај. 1 у Берлину; са 9.600.000 тај. 1 у Берлину; са 10 милионом један у Осмију; са 12 милионом 2 и то: 1 у Берлину и други у окружју висебденском; са 14 милионом 1 у окружју диселдорфском; са 33.600.000 тај. 1 у Франкфурту (по Мајни. Свака скупа има из 169, а у Берлину им је 68. Бити ће их и више, а и они, што су овде избројени, ишади много више; јер је овај рачун основан на приватницима, што се дају због дохарнике. Пријавни доходак, — в нико неизвршије точно, колико има доходак — помињен је са 20, те је производ узет главницом. Она два највећа богатства не треба ни споменути да су Ротшилд и — Круп, који топове лијевају.

(Уска кожа). Бечки министар Бенханс у потоје вријеме био је предмет оштете разговора и претреса због изјава у чувиој парчици Фенхахијевој, као да је и њему пријављено лакијем путом високоданскијем хиљадама. Сличан разговор о г. министру поведе се између њекодије послијника у коридору бечкога рајхсата. Министар Ласер увијеша се у разговор и сасвјетом озбиљно рече: „Господи моја! Ја и сам био рад да се нађем у кожи г. дра Бенханса“. „Зашто?“ упитују са узбуђеном посланици, најдојући каквом неома вишим олаговору. „Јер би била за мене пресудска“, одговори г. министар са исто озбиљнијем држављем. На то се отвори оштетији сијех, јер видише пред собом добро гојазна г. Ласера, а напротив тога др. Бенханс сух је и слабуњава.

(Несигуријест у Бечу). Њеки даг посвојио је неки трговачки помоћник писмо, у ком је било 300 тајљера, да га преда код главне поште у Бечу. У ходнику сртно га јада добро одјевен човјек, сасукујући по дести парике у очи, узе писмо и учини мањ, да ће побједи. Трговачки помоћник дакле вику, те се поштанска службеници и други људи одмах сјешише и потеконо на све стране по кући за разбојником. До часа га и ухваћене, те да му не буде одмах редарственика на обрину, био га је смијет виља убио. Код постретника нађено је писмо и војникови паркиће. Има му 22 године, родом је из Беча, изузво зајатарију, а последње доба био је код њекога одјетника писар.

(На јесто тунела мост преко канала). Француски инђињер Бутеф дигао се је да опада својом основом, да се преко канала начини мост. Године 1868 спасао је он већ о мосту преко канала, те је исте године добио од паризаша Воланти и од развијатеља политехничке школе, Фавеа, компјад земље за покушај за изградњу града. Допро је био већ доле, да се је за његову основу већ јавило акцијонира, те се је радио о том, да се за посао склонији другаш. Арушт ће инглешких инђињера у Лондону похвалио је такођер Бутефову основу. Да није било рата, основа би била даље израђивана — а већа била чекала до сад. Мост би био упрт о Кап Бланси у Француској и о Кап Шексис у Инглеској. 29 стубона би га носило, један од другога по километар далеко. Мост би био 40 метара надмор. Сваки стубац вагао би 700 тоне, а од једнога по другога имајући већину бодље, дебеле, дебеле по 16 центиметара. Бутеф ће своју основу на ново предложити јавној скupштини, те постоји, да дође и пред француску народну скupштину.

(Све училиште за жене). Чувени Инглес Ходовиј, овај исти, што го гради и пројајде познате пилуле за све болести, смује сад начинитеље свеучилиште за жене. Пилулацији заслужно је по сваки свијету милионе, али је за то својој Инглешкој барем много добрији учинио. За једну болницу потрошно је преко милион и по торњића, а сад ће градити свеучилиште за жене. Земљиште за завод стоји га 250.000 ф.; сваки трошак изливјети ће преко два милијона ф.

(У Инглешкој опет толјаге (батиње)! Инглешка влада предложити ће изједију зајакнујућу скupштину, да се уведу опет толјаге, јер су нападаји на особе симпо учинили. Особито по градовима има сијасет доволнића, који ћудо на улици падије.